

Berenguera Alfonso

Amistançada del rei Jaume I el Conqueridor

— Jo, Berenguera Alfonso era filla il·legítima de l'infant Alfons de Castella, senyor de Molina i de Mesa, germà de Ferran III, el Sant.

— Jo, Jaume I, quan vaig conèixer Berenguera i me'n vaig enamorar, devia tenir ella uns 27 anys. Era pràcticament de la mateixa edat que la meva filla Elionor.

— Sí érem de la mateixa edat i fins i tot ens relacionàvem. Jo, encara que il·legítima, era cosina germana del marit de Violant, Alfons X, el Savi de Castella.

— I encara que jo em vaig enamorar perdudament d'ella, no és menys cert que, en aquells moments, una aliança amb Castella, era per a mi d'un gran valor.

— Ens vam conèixer a Alcaraz, a finals del 1265, en la trobada que van fer el rei Jaume i Alfons X per establir els pactes de la conquesta de Múrcia.

— El rei Alfons hi va acudir acompanyat de la seva esposa Violant, la meva filla gran, i de la seva cosina Berenguera.

— I jo Berenguera, a partir d'aquell moment, ja no vaig deixar mai el rei Jaume. Violant, la seva filla, va acceptar que el seu pare s'entengués amb mi.

— I jo, Jaume vaig voler donar caràcter oficial a la meva relació, ja que m'havia enamorat bojament i, a partir d'aquell moment, em vaig distanciar del tot de Teresa Gil.

— Jo aspirava a unes noces reials ja que com a bastarda que era no volia la mateixa dissort per als nostres futurs fills.

— Jo, Jaume vaig tornar a al·legar a la Santa Seu la necessitat de separar-me de Teresa. Havia aconseguit tan gran poder que m'imaginava per damunt de totes les lleis i amb drets especials.

— El rei Jaume estava convençut que si s'havia pogut separar d'Elionor, que era esposa legítima, encara més fàcilment ho podria aconseguir de Teresa. Aleshores, em va prometre que, en l'espai de dos anys, em pagaria trenta mil morabatins castellans, com a regal abans de les noces. I ho va signar en uns documents que pertanyien a la Corona d'Aragó.

— Berenguera tampoc hauria pogut escollir cap altre destí perquè quan jo volia una cosa, l'aconseguia. A més, com a cosina germana d'Alfons, que necessitava l'ajuda del seu sogre, no s'hi podia negar.

— Tot i l'amor del rei, em vaig trobar que, mentre Teresa era considerada una santa, jo era tractada d'adúltera, incestuosa i esca del pecat. Tot alhora!

— Jo em trobava en situació de pecat i temia entrar en batalla, la de Múrcia, estant en falta mortal. Jo sabia perfectament que si entrava en batalla exposava la meva vida i no volia morir en pecat mortal.

— El dominic al que li va demanar l'absolució li va deixar molt clar que Déu només el perdonava mentre lluitava. El mes de febrer de 1266, el rei Jaume va prendre Múrcia i la hi va tornar lleialment al rei Alfons de Castella.

— Envalentit per la victòria, li vaig comunicar al papa el meu triomf i em va felicitar però,

també, em va amonestar per la meva convivència amb Berenguera. Climent IV em retreia que, malgrat haver vençut tantes batalles, no era capaç de vèncer la de la meva pròpia carn. A més, em va ordenar que renunciés a la “còpula il·lícita” que provocava l’escàndol i ofenia la Divina Majestat.

— Climent IV era una autèntic misogin i em va tractar d’adúltera i miserable. Adúlter només ho era el rei, perquè jo no estava pas casada. I l’adjectiu miserable tampoc em corresponia perquè jo no havia deixat cap marit abandonat. Ell havia deixat Teresa.

— Tot i els problemes que em comportava la meva relació amb Berenguera, vaig fer plans per als possibles fills que poguessin venir i, a més dels trenta mil morabatins que podrien heretar, vaig concedir a Berenguera per a que els pogués cobrar, les rendes dels castells i viles de Biar i Castella.

— Després encara em va fer altres donacions com les de Tàrbena i Eixalon.

— Però el que jo volia aconseguir era el permís del papa i vaig començar a planificar una croada per posar-lo del meu favor. La croada era l’ideal cavalleresc per antonomàsia, i jo podria arrodonir la meua carrera i aconseguir més prestigi.

— Al rei Jaume, com que l’església li retreia constantment els seus pecats, li semblava que una croada de penitència li podria ser beneficiosa. Climent IV li va rebutjar la idea de la croada, si la volia fer servir per anul·lar el seu matrimoni amb Teresa, i li va pregar que em deixés.

— En una carta posterior, encara em va exigir que acomiadés “la dona adúltera”. No li vaig fer cap cas. I vaig aconseguir que el meu fill Sanç que era arquebisbe de Toledo i Primat d’Hispania, intercedís per mi davant el papa. Climent IV es va mostrar inflexible.

— El 1269 Jaume em va deixar per marxar cap a Mallorca per preparar la croada. Una forta tempesta el va obligar a desembarcar a Montpeller. Havia fracassat però, va estar molt content de retrobar-se amb mi.

— Jo ja tenia 62 anys i vaig seguir vivint amb Berenguera. I encara li vaig fer més donacions.

— El 1271 vaig rebre una donació de cent mil morabatins per atendre les meves necessitats i les de la meua família.

— Jo li vaig confirmar les donacions de Sogorbe, Onda, Moixent, Finestrat i Serra, amb les seves viles i castells.

— Jo estava ja malalta i vaig fer testament. I com si fos l’esposa del rei, pel molt afecte que li tenia, li vaig retornar tot el que m’havia donat i li vaig fer donació de les meves possessions a Galícia.

El 17 de juny de 1272, Berenguera moria al monestir de framenors de Narbona on va ser enterrada. El rei Jaume I va quedar sumit en una profunda tristesa, pensant també que s’acabava el seu temps.